

**Z PRAVODAJ**

**MNV Liptál**

**1905**

**1985**

**80**

**let**

**P O**



**červenec \* září 85**

Sbor dobrovolných hasičů v Liptále byl založen v roce 1905. Považují však za vhodné zmínit se o tom, že požární ochrana v Liptále vznikla už mnohem dříve, na ochranu panského zámku a budov k němu příslušných. Bývalý majitel liptálského panství baron Maxmilián z Ulm-Erbachu měl zřejmě vybavený hasičský sbor už před koncem minulého století. Tak například malá ruční stříkačka, kterou dal do užívání nově utvořenému sboru, měla výrobní štítek vídeňské firmy z roku 1880. Při adaptaci kravína našeho JZD z bývalých panských stájí, bylo objeveno skladiště, ve kterém byly uloženy kožené přilby, opasky a hasební a trhací nářadí. Kdo toto zařízení používal, nebo bylo-li ho používáno i na ochranu občanů, to už nevíme.

Nelehkého úkolu založení dobrovolného hasičského sboru v Liptále se ujal v roce 1905 mladý učitel František Plachý. Utvořen byl přípravný výbor ve složení : František Plachý - učitel, Maxmilián Pilát - nadučitel, Emil Otta - rolník č.68, Jan Kobzán - hostinský č.83 a Karel Laštovica - obchodník č. 113. Tento výbor se dal do práce, vypracoval stanovy sboru a získával další zakládající členy. Obežní zastupitelstvo koupilo na dluh ruční čtyřkolovou stříkačku na konský potah, na tehdejší dobu velmi moderní a výkonnou. K ní nejnětější příslušenství, 120 m hadic a 8 m se ic, dále dvě berlovky a pravděpodobně výzbroj a výstroj pro členy. Tento inventář byl v hodnotě 4.200,- K, z toho stříkačka 2.700 K. 12.listopadu 1905 byla přezkoušena za přítomnosti zástupců obecního zastupitelstva, hasičského sboru a fy.R.A. Smékal. 26.listopadu 1905 se konala ustavující valná hromada, na které byl zvolen první výbor sboru.

Starostou sboru byl zvolen	Maxmilián Pilát - nadučitel
náčelníkem sboru	František Plachý - učitel
I. podnáčelníkem	Emil Otta - rolník
II. podnáčelníkem	Karel Laštovica - obchodník
náměstkem starosty	Jan Kobzán - hostinský
další členové výboru :	Josef Hruška č. 304
	Jan Laštovica č. 6
	Pavel Vaculík č. 284
	Tomáš Výchopen č. 162

Sbor měl 45 zakládajících členů, kteří byli rozděleni do oddílů stříkačů, lezců, ochránců a v roce 1910 byl zřízen oddíl samaritánů.

Prvním starostou sboru se stal Maxm. Pilát. Zdá se, že to byla funkce spíše čestná, protože jako zemský poslanec měl známosti a vliv. Schůzí sboru se zúčastňoval zřídka, protože na ně měl málo času, proto ho vždy plně zastupoval František Plachý. Spolu měli vliv i na p. barona z Ulm-Erbachu, který byl sboru příznivě nakloněn. Daroval sboru svoji stříkačku, pozemek na stavbu zbrojnice a občas i finanční příspěvek. Zásluhou M. Piláta dostal sbor několikrát podporu od zemského výboru. V roce 1921 odešel M. Pilát do penze, odstěhoval se do Brna, kde v roce 1929 zemřel.

František Plachý má na zřízení liptálského sboru nesporně největší zásluhu. Narodil se 12. března 1880. Do Liptálu přišel v roce 1904 jako učitel, od roku 1921 působil jako řídicí učitel. Stal se prvním náčelníkem sboru a zároveň jednatelem. Náčelníkem byl do roku 1924. V roce 1921 se stal i starostou a byl jím až do své smrti v roce 1929. Po mnoho let pracoval v župním výboru jako náměstek starosty, místopředseda samaritanského odboru a jednatel vzdělávacího odboru VIII. kraje.

Stejnou měrou se zasloužil o zřízení tělocvičné jednoty Sokol v Liptále, kde byl také starostou. Mimo to byl obětavým a neúnavným osvětovým pracovníkem. Byl znám různými přednáškami v Liptále i v okolních obcích. V roce 1922, tedy dávno před tím, než byl do Liptálu zaveden elektrický proud, začal promítat v Sokolovně filmy za pomoci agregátu. Mimo to byl velmi činný v autoklubu ve Vsetíně. Na podzim roku 1929 vypukla v Liptále epidemie tyfu, která zasáhla i jeho. Byl převezen do nemocnice ve Vsetíně, kde 7. prosince zemřel. Rozloučit se s ním přišlo na 300 hasičů ve stejnokrojích, zástupci sousedních hasičských žup a Moravské zemské jednoty hasičské, Sokolstvo, učitelé, členové autoklubu, nepřehledné zástupy občanů a dětí.

Hlavním cílem tehdejšího sboru dobrovolných hasičů bylo hasit požáry tam, kde už vznikly a udělat všechno proto, aby způsobená škoda byla co nejmenší. Ale provozovala se i tělovýchovná činnost, při různých oslavách se konala hromadná vystoupení v prostných dvíženích a hasičským zaměřením. Spolek se snažil pomáhat i osobám nebo spolkům, které přišly do neštěstí. Tak čteme v zápisech, že docházely žádosti téměř z celé republiky o příspěvek pro sirotky po hasičích, kteří zahynuli při požárech, sboru, kterému vyhořela zbrojnice apod. Téměř na každou žádost se odpovídalo aspoň malým příspěvkem. Avšak v první polovině 30. let přibývalo žádostí zamítnutých, protože v době nezaměstnanosti byla i sborová pokladna prázdná. Pro zajímavost program jedné schůze :

1. Žádost o podporu Českého srdce v Rakousku
2. Žádost o podporu na slepé vojíny v Praze
3. Platební rozkaz berního úřadu
4. Dlužná dávka ze zábav
5. Upomínka firmy Chotěboř za lepidlo na hadice .

Sbor až do druhé světové války živil většinou z toho, co získal z pořádání zábav, plesů, výletů a divadel. V menší míře z milodarů od některých továren, pojišťoven a od obce.

Podpory v roce 1909 :	fa pánů Jacob a Jos.Kohn	30 K
	fa bratří Thonetů	25 K
	Občanská záložna Vsetín	20 K
	páni bratři Kohnové	2 K
	příspěvek od Zemského výboru	200 K
	dluh v Občanské záložně	560 K

Výzbroj a výstroj si pořizoval sbor ze svých prostředků. Téměř všechno se pořizovalo na dluh. Na větší částky musely být uzavírány půjčky, na které ručili majetnější členové svými majetky.

První požár byl zaznamenán v roce 1906 u Josefa Matošky č.222 v Lopúníku na vzdálených pasekách. V blízkosti nebylo vody a než byl požár ohlášen a hasiči se dostavili, dřevěné stavení shořelo do základů. V roce 1907 vznikl požár stodoly u br. Emila Otty, kde byla uložena nová stříkačka. Oheň prý byl již ve štítě, když se stříkačka vyťahovala k zásahu. Kde byla uložena potom, nevíme. V té době se začalo vážně uvažovat o stavbě zbrojnice. Tato byla postavena v roce 1908. Pozemek daroval p. baron z Ulm-Erbachu, stavbu provedl stavitel Novák z Vizovic, za 1.700 K.

V roce 1910 při požáru patrové budovy u Kozulíků se ukázala nutná potřeba vysouvacího žebře. V roce 1911 byl koupen dřevěný dvoukolový vysouvací žebř s dostupnou výškou 14 m, 4 berlovky a drobné hasební zařízení v celkové ceně 1.206 K. Tato částka byla vypůjčena ve Vizovicích.

V té době odchází mnoho mladých mužů za prací do Ameriky. Také ze sboru odešlo několik členů.

V roce 1912 byl při sboru zřízen hasičský dorost, jako první ve Vsacké župě, do kterého se přihlásil na 40 chlapců. Byly pro ně porýzeny bílé blůzy, bílé kulaté čepice se štítkem a červené opasky. P. baron pro ně zapůjčil svou ruční stříkačku, menší, než mělo mužstvo, ale dosti výkonnou. Později ji sboru daroval.

V roce 1913 se hasiči podíleli na založení tělocvičné jednoty. Po vypuknutí světové války v roce 1914 odešla většina členů sboru na frontu. Činnost sboru byla úplně ochromena. Z té doby nemáme žádné zprávy až do roku 1921. Z našich členů padli ve válce :

Pavel Laštovica - rolník č. 89  
 Jan Mrnůšník - rolník č. 282  
 Josef Smilek - obchodník č. 315  
 Josef Smilek - dělník

V poválečných letech je patrná velká radost ze získané samostatnosti a projevovalo se to na organizování a účasti na oslavách dne svobody 28.října.

Doprava vody na požářiště se doposud děla pumpováním. Bylo třeba, aby pumpovalo 6 až 8 mužů. Protože to byla práce velmi namáhavá, musely se jednotlivé skupiny střídát. Časem ubývalo ochotných pracovníků na tuto činnost, a tak byla stříkačka v roce 1924 opatřena motorem, který nahradil mnoho lidí a zároveň zvýšil její výkon. V tomto stavu pracovala až do roku 1950. Na zaplacení předelávky stříkačky byla sjednána půjčka 24000 K u Hasičské záložny v Brně. 2109 K bylo doplaceno ze sborové pokladny. Nyní je uložena v požárním domě a po potřebné údržbě je ještě schopna provozu.

V roce 1929 se začala vykazovat bohatá činnost samaritánská, jsou organizovány i ženy. Byly pro ně zakoupeny bílé pláště a čepce, torbičky s vybavením pro první pomoc. Samaritáni konali služby při požárech, cvičeních a poskytovali první pomoc při úrazech v domácnosti a v hospodářství. Samaritánský oddíl byl zrušen po II. světové válce a jeho funkci převzal ČSCK.

Na sklonku roku 1929 zavládl ve sboru velký smutek a bezradnost, když zemřel zakladatel a starosta sboru František Plachý. Vždyť on řídil sbor od samého začátku a bez něho se neuskutečnilo žádné rozhodnutí. Časopis "Ochřana hasičská" otiskl k jeho úmrtí obsáhlý článek, ve kterém vyjmenovává jeho funkce a zásluhy. Významného hasičského pracovníka tím ztratil nejen náš sbor, ale i župní výbor. V roce 1930 při oslavě 25.výročí založení sboru byla na jeho pomátku zasazena na zbrojnici pamětní deska. V roce 1967 byla přenesena do nového požárního domu.

V roce 1932 bylo v Liptále 10 požárů, v roce 1933 13 požárů a v roce 1934 5 požárů. Pojišťovny poskytly sboru podporu, jako odměnu za zachráněné hodnoty. V roce 1933 a 1934 Rolnická vzájemná pojišťovna 20 K, Hasičská vzájemná pojišťovna 170 K, Pojišťovací banka Slavie 150 K.

V roce 1934 při slavnostním otevření Hasičského domu na Vsetíně se vyznamenal liptálský hasičský dorost. Předvedeným cvičením si vysloužil uznání zemského náčelníka br. Světlíka. V roce 1936 se začínají stahovat mraky nad naši samostatností a republika se připravuje na možnost napadení naší vlasti nacistickým Německem.

Tvoří se "Civilní protiletectká ochrana", do jejíhož cvičení jsou zapojováni především hasiči, včetně samaritánského oddílu. V roce 1938 bylo dorostenecké družstvo včleněno do CPO jako záložní družstvo. Po obsazení naší země byly vydány nové stanovy a cvičební řád, upravené podle vzoru a potřeb okupantů. Odstraněny byly odznaky se se lvíčkem z přileb, opasků, razítek a praporů z bývalé republiky, nápisy na zbrojnicích a na nářadí musely být německo-české. Taneční zábavy v přírodě byly zakázány. Následkem těchto opatření téměř upadla veškerá hasičská činnost. Od roku 1941 až do osvobození v květnu 1945 jsou celkem 4 zápisy ze schůzí. Jejich programem bylo hlavně seznámení s novými směrnicemi, předpisy a služebními rozkazy. Kontrolována byla všechna data členů podle občanských legitimací. Náš lid se nikdy nesmířil s okupací a zapojoval se do odbojové činnosti. Stranou nezůstali ani hasiči. Několik členů bylo zapojeno v různých odbojových organizacích a mnozí z nich zaplatili za tuto činnost krutou daň. Jan Šimek čp. 69 byl po několika letech vězněn v koncentračním táboře a vrátil se s podlomeným zdravím. Štěpán Kovář, učitel, byl v roce 1942 popraven. Jan Vaculík, kovář čp. 82 zahynul při transportu do koncentračního tábora v dubnu 1945. Bývalý člen Josef Šmilěk Palésků byl usmrcen v dubnu 1945. Bývalý dorostenec Jaroslav Dana-Zavrtáků byl zraněn při přestřelce s německou hlídkou, zajaž a v březnu 1945 popraven. Mirek Cedidla č. 157, člen Partyzánské brigády Jana Žižky padl při osvobozování naší obce 4. května 1945. Významným příslušníkem Partyzánské brigády Jana Žižky byl i Stanislav Mika č. 315. Skláníme se před hrdinstvím těchto i dalších našich členů, kteří měli podíl na porážce fašistických okupantů a zachováme památku na ty, kteří položili životy za svoji vlast a její svobody se nedočkali. Jsme vděční Sovětské armádě, která nám za nesmírných obětí přinesla svobodu.

Po osvobození odešlo 6 členů a 2 členky v rámci osídlování pohraničí, mezi nimi i dosavadní velitel Pavel Vaculík. Vydány byly nové stanovy hasičských sborů a nový cvičební řád. Porádány byly kurzy pro činosvníky, hlavně pro velitele a preventivní, kde byli školeni podle nového cvičebního řádu a zásad preventivní činnosti.

Zásadní změny v požární ochraně nastaly v roce 1950. Samaritánská služba u hasičských sborů byla zrušena a včleněna do ČSČK. Byl vydán zákon o požární ochraně, na jehož základě byla odpovědnost za požární ochranu přenesena na národní výbory. Prostředky na úhradu nákladů spojených s výkonem požární ochrany jsou vydávány z prostředků státního rozpočtu. Požární sbor je výkonným orgánem národního výboru. Jeho prvořadým úkolem je pomáhat MNV v preventivní činnosti. Provádějí se protipožární prohlídky v obytných domech, hospodářských usedlostech, malých provozovnách a veřejných budovách. Požárníci upozorňují na závady, které by mohly způsobit vznik požáru. Při vhodných příležitostech působí na občany, aby dodržovali předpisy o požární bezpečnosti. Přitom samozřejmě musí být připraveni i pro případ požáru. Konají se cvičení, školení členů. Hasební technika se musí udržovat v řádném stavu, aby byla akceschopná v každé denní i roční době.

V roce 1951 bylo prostřednictvím OIPO a MNV Liptál přiděleno sboru nové moderní a výkonnější čerpadlo PS 6, které dodávalo za minutu o 200 l vody víc, než stará stříkačka. Bylo však bez podvozku. Proto bylo koupeno starší nákladní auto, které bylo

upraveno pro přepravu stříkačky, jejího příslušenství a mužstva. Toto auto vyžadovalo stále mnoho oprav a mělo neúměrnou spotřebu benzínu. Koupena byla nová poplachová siréna. Auto i siréna byly zaplacené ještě ze sborové pokladny.

V roce 1952 se začaly organizovat pravidelné soutěže požárních družstev, která si zde ověřovala svoji připravenost k zásahu.

V roce 1953 bylo ustaveno družstvo žen a vycvičeno k požárnímu útoku. V okresních soutěžích dosahovalo velmi dobrých výsledků. Nebylo však doplňováno a po provedení některých členek přestalo soutěžit.

Po založení Jednotného zemědělského družstva v Liptále v roce 1954 se požárníci spolu s dalšími složkami NF zapojili k pomoci na zvládnutí špičkových prací při senoseči, žních, výmlatu a při adaptaci kravína. 10 našich členů se přihlásilo za členy JZD.

V roce 1954 byla sboru přidělena nová stříkačka PS 8 s podvozkem a příslušenstvím výměnou za dosavadní PS 6. V roce 1959 dostal sbor přiděleno požární auto Tatra 805 se stříkačkou PS 8 s úplným příslušenstvím. Tím se zlepšily podmínky přepravy hasební techniky i mužstva. Staré nákladní auto bylo dodáno ke šrotaci.

V roce 1964 se konaly přípravy ke stavbě nového požárního domu. V březnu 1965 byla stavba zahájena a 9. května, v den 20. výročí osvobození naší vlasti, byl slavnostně položen zakládající kámen. Stavba byla dokončena na podzim roku 1967. Na její stavbě bylo odpracováno téměř 16000 brigádnických hodin, z toho požárníci odpracovali 7000 BH. Vypomáhali ochotní občané, poslanci MNV a složky národní fronty. Veškeré potřebné dřevo darovali občané ze svých soukromých lesů.

Protože celostátní povinné soutěže družstev jsou každoročně konány téměř stejným způsobem, bylo rozhodnuto založit vlastní soutěž "O putovní pohár rady MNV Liptál" za odlišných podmínek. Tato soutěž se koná každý rok a letos bude uspořádán již její VIII. ročník. Zúčastňují se jí družstva z okresu Vsetín, Gottwaldov, Přerov, Šumperk i Povážská Bystrica. Soutěž má vysokou úroveň a její účastníci se k nám rádi vrací.

V roce 1979 bylo z prostředků okresní inspekce požární ochrany koupeno starší terénní auto M 461 pro přepravu mužstva do terénu. V letošním roce, kdy už auto Tatra po 25 letech užívání potřebovalo nákladnou opravu, bylo vyměněno za požární auto AVIA se stříkačkou PPS 12 s příslušenstvím.

Základní organizace SPO je platnou složkou NF v obci a podílí se na zajišťování úkolů volebního programu obce. Za svoji činnost byla několikrát vyznamenána "Čestným uznáním" místního i okresního výboru národní fronty a okresního výboru SPO.

#### Některé větší požáry v obci :

- 1910 - požár hostince a galanterního obchodu "U Kozulíků"
- 1932 - požár hostince "U Žárků" a sokolovny
- 1963 - požár kravína a stodoly JZD Liptál
- 1983 - požár zemědělské usedlosti čp. 173 na Povalčicích s tragickými následky

Za 80 let prošlo členstvím ve sboru dobrovolných hasičů a ve svazu požární ochrany na 340 občanů, z toho 48 žen.

Starostové a předsedové sboru :

1905 - 1921 Maxmilián Pilát č. 78  
1922 - 1929 František Plachý  
1930 Josef Mrnůšník č. 26  
1931 - 1951 Jan Smilek č. 31  
1952 - 1973 Josef Matocha č. 111  
1974 - 1982 Josef Mrnůšník č. 172  
1983 - František Hrbáček č. 328

Velitelé sboru :

1905 - 1923 František Plachý  
1924 - 1945 Pavel Vaculík č. 280  
1946 - 1947 zastupoval Karel Frýdl č. 340  
1948 - 1956 Jan Matějů č. 81  
1957 - 1959 Josef Hrbáček č. 154  
1960 Josef Hruška č. 84  
1961 - 1971 Josef Hrbáček č. 154  
1972 - 1973 Jan Barbořák č. 354  
1974 - 1982 Jindřich Smilek č. 403  
1983 - Oldřich Ovčáčík č. 167

To je stručný výtah z historie požární ochrany v Liptále. Závěrem chceme poděkovat všem našim občanům, složkám NF, místnímu národnímu výboru, okresnímu výboru SPO za přízen, spolupráci a pomoc, kterou nám během té dlouhé doby poskytovali.

Přejeme všem našim občanům další léta bez požárů a hlavně spokojený život v míru.

Josef Mrnůšník

## INFORMACE SPOZ

V I. pololetí 1985 se v naší obci narodilo 15 nových občánků, zatím proběhla dvě slavnostní vítání občánků do života.

### NAROZENÍ

Aleš Kovařík nar. 3.1.1985 čp. 397, Lucie Palátová nar. 8.2.1985 č. 249, Olga Zedníková nar. 25.2.1985 čp. 271, Marcela Štajnerová nar. 15.3.1985 čp. 358, René Skalický nar. 29.3.1985 čp. 442, Lenka Hajdíková nar. 29.3.1985 čp. 100, Jan Gerža nar. 30.3.1985 čp. 325, Martina Vaculíková nar. 2.4.1985 čp. 453, Marcel Tomeček nar. 16.4.1985 čp. 320, Jan Laštovica nar. 20.4.1985 čp. 198, Petra Kuncová nar. 28.4.1985 čp. 410, Monika Dědková nar. 26.6.1985 čp. 205, Jaroslav Bořuta nar. 25.6.1985 čp. 214, Tomáš Kolaja nar. 28.6.1985 čp. 92, Darina Geržová nar. 28.6.1985 čp. 64.

### ÚMRTÍ

V I. pololetí 1985 zemřelo v naší obci 9 spoluobčanů.

Marie Fendrychová čp. 153, Marie Mikšíková čp. 193, Karel Talaš čp. 218, Karel Matoška čp. 87, Jarmila Machalová čp. 55, Františka Frýdlová čp. 327, Emílie Manišová čp. 265, Josef Matějů čp. 118, Marie Smilková čp. 267.

Další akce SPOZ :

Dne 10.3.1985 proběhla v sále místní restaurace beseda s důchodci. Besedy se zúčastnilo cca 120 důchodců. Účastníci besedy měli možnost shlédnout pěkný kulturní program, který jim předvedly děti ZŠ. Všem bylo poskytnuto malé občerstvení a k dobré zábavě vyhrávala dechová hudba Liptalanka. Členové SPOZ věří, že se toto setkání líbilo všem našim starším spoluobčanům a že se dalšího podobného zúčastní zase.

SPOZ se taktéž podílel na slavnostním ukončení školního roku 1984-85 v základních školách i v mateřské škole v obci.

## JUBILEA

ve II. pololetí 1985

60let se dožívá : Vladimír Blažek nar. 3.8.1925 čp. 308, Frýdlová Božena nar. 17.9.1925 čp. 277, Marie Hradecká nar. 23.9.1925 čp. 159, Jaroslav Hajtr nar. 8.9.1925 čp. 200, Něra Němečková nar. 16.11.1925 čp. 227, Josef Obrodovský nar. 25.8.1925 čp. 73, Jiřina Obadalová nar. 8.9.1925 čp. 353, Karel Pelán nar. 5.10.1925 čp. 119, Marie Štajnerová nar. 26.9.1925 čp. 358, Jan Vaculík nar. 8.7.1925 čp. 44, Rudolf Zgarba nar. 26.10.1925 čp. 71, Josef Zycha nar. 19.8.1925 čp. 76.

65let se dožívá : Ludmila Daňová nar.27.7.1920 čp.65, Františka Frýdlová nar.23.11.1920 čp.279, Pavel Mrlina nar.24.11.1920 čp.184, Ladislav Michálek nar.28.7.1920 čp.27, Josef Šmílek nar.3.11.1920 čp.29,

70let se dožívá : Viktor Blažek nar.24.9.1915 čp.326, Františka Štefková nar.12.12.1915 čp.231,

75let se dožívá : Jan Barbořák nar.19.10.1910 čp.349, Anna Petříková nar.15.9.1910 čp.94, Emílie Šmilková nar.1.12.1910 čp.244,

80let se dožívá : Anna Geržová nar.23.8.1905 čp.49, Rozálie Juřicová nar.25.10.1905 čp.125, Karel Škrábánek nar.6.10.1905 čp.69,

81let se dožívá : Jan Chmelař nar.16.9.1904 čp.283, Miková Františka nar.15.9.1904 čp.72, Josef Šmílek nar.9.12.1904 čp.23, Olga Jurajdová nar.24.11.1904 čp.312,

82let se dožívá : Jan Frýdl nar.11.10.1903 čp.404,

83let se dožívá : Josef Mrnůstík nar.13.12.1902 čp.251,

84let se dožívá : Rozálie Mrnůstíková nar.31.7.1901 čp.67, Jan Obadal nar.8.12.1901 čp.138,

85let se dožívá : Oskar Kutěj nar.9.10.1900 čp.335, Marie Valchářová nar.1.11.1900 čp.37,

87let se dožívá : Františka Mikšíková nar.4.9.1898 čp.341,

88let se dožívá : Františka Tkadlecová nar.11.8.1897 čp.252

## BLAHOPŘEJEME

## INFORMACE PRO JHR

### Plnění dodávek masa a mléka od JHR za I.pololetí 1985

JHR dodali : 36.279 litrů mléka  
84,07 q masa

### Plán nákupu telat KPP Val. Meziříčí srpen - září 1985

svod L e s k o v e c : 6.8., 20.8., 3.9., 17.9.,

svod R a t i b o ř : 13.8., 27.8., 10.9., 24.9.,

### Plán nákupu vlny ve skladě ZNZ Lásky - rok 1985

5.9., 6.9., 12.9., 13.9., 20.9., 27.9., 16.10., 17.10., 18.10., 7.11.,  
8.11., 28.11., 29.11., 5.12., 6.12., 12.12., 13.12.

## KOMISE ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Dne 13.6.1985 byla radou MNV v Liptále ustavena ková komise životního prostředí. Do této komise byli navrženi tito občané :

předseda komise : ing. Jan Evják

členové komise : Cyril Válek

ing. Zajíček

s. Jaroslav Marek

s. Jan Chmelař

s. Marie Mrlinová

Členové této komise budou mít za úkol sledovat životní prostředí v naší obci a odhalovat rezervy, které v této oblasti ještě máme.

## POZVÁNKA

na Liptálské slavnosti , které se uskuteční ve dnech 23.8., 24.8. a 25.8.1985.

program těchto slavností je následující :

pátek 23.8.1985 - 17.00 hodin - zahájení výstavy kreseb, dřevorytin, textilních výrobků umělců sdružených ve skupině "Urgantina"  
výstava bude umístěna v tělocvičně základní školy

sobota 24.8.1985 - 19.30 hodin - kulturní areál  
- vystoupení folklor.souboru z MLR  
- vystoupení folklor.souboru z PLR  
- vystoupení SVPT Lipta  
- k tanci i poslechu bude hrát krojovaná hudba Polančanka

neděle 25.8.1985 - 14.30 hodin - kulturní areál  
- vystoupení dětského souboru "Malá Lipta"  
- vystoupení folklor.souboru z MLR  
- vystoupení folklor.souboru z PLR  
- vystoupení SVPT Lipta  
- k tanci i poslechu bude hrát krojovaná hudba Kotáranka

## 55. VÝROČÍ

### ZALOŽENÍ

## SOUBORU VALAŠSKÝCH PÍSNÍ A TANCŮ LIPTA

Zhodnocení činnosti Souboru valašských písní a tanců Lipta Liptál  
při příležitosti 55. výročí jeho založení

---

### I. Vznik souboru a jeho vývoj

Činnost SVPT Lipta lze rozdělit do tří základních časových období:

rok 1930 - 1945  
rok 1945 - 1970  
rok 1971 - dosud

1. Již v roce 1928 se sešla v Liptále skupina nadšených a obětavých občanů pod vedením akad. malíře Jana Kobzáně, aby udrželi a obnovili tradice starých zvyků, tanců a zpěvů a aby je uchovali pro příští generace. Valašsko se pod vlivem nastupujícího průmyslu začíná měnit. Utvořit valašský kroužek však nebylo jednoduché, bylo nutné shánět krojové součásti po lidech, kteří je dosud měli uchováni v truhlách. Sbíraly se staré písně a tance. Poněvadž Liptál měl ve vyprávění staříčka Škrabanečkového uchovanou bohatou tradici zbojníků ( kniha J. Kobzáně " O zbojnících a pokladech" ), navázalo se na toto téma, a tak dochází k nacvičování zbojnických tanců v hospodě u Klesků pod vedením Pavla Škrabánka zvaného Pacholečka. Nacvičovala se divadelní hra Mahenův Jánošík, která byla poprvé uvedena 1.1.1929. V této době byly tyto akce jedinou kulturou na vesnici, lidé přímo žádali členy kroužků, aby pokračovali ve své práci. V roce 1930 vystoupil liptaálský valašský kroužek na národopisných slavnostech moravsko-slezských, které se konaly 5. a 6. července ve Vsetíně. V okresní vlastivědném ústavu ve Vsetíně je psáno, že krojovaná zbojnická skupina z Liptálu, která přijela s vyzdobeným konským povozem vystoupila na těchto slavnostech se dvěma pásmy. První bylo nazváno Zbojníci, v němž účinkovalo 12 mužů, druhé Valašské hry, do něhož bylo kromě mužů zapojeno i 30 žen. Organizace činnosti se ujal liptaálský učitel František Vána se svou manželkou Emílií. Finanční podmínky byly svízelné, členové taneční skupiny si většinu krojových součástí pořizovali z vlastních prostředků.

Vystoupení a nacviky se prováděly pro názorové příležitosti : dožínky, kácení máje, valašské bály. Ale ani na divadlo se nezapomínalo. V roce 1934 byla znovu uvedena hra Mahenův Jánošík, který liptaálskou veřejnost lákal, neboť byl blízký svým námětem. Z dosud žijících osob účinkovali např. Oskar Kutěj ( v roli Gajdoše ), Josef Pivoda ( Jánošík ), Antonín Gerža ( zbojník ). Z této akce jsou dochovány fotografie.

V roce 1934 se připomíná účast kroužku v Rožnově pod Radhoštěm na "Valašském roku". V roce 1935 účinkovala liptaálská krojovaná skupina na hanáckých dožínkách ve Štěpánově u Olomouce. Tradičně se každým rokem pořádaly valašské bály v Liptále. Tuto krásnou a záslužnou práci přetrhla násilně II. světová válka. V každém takovém počínání viděli fašisté nepřátelství vůči říši, a proto byla veškerá činnost zakázána.

2. Hned po osvobození Československa Sovětskou armádou v květnu 1945 se valašský kroužek v Liptále obnovuje a již v tomto roce mohli členové vystoupit na 1. mírových dožínkách na Vsetíně. V té době nebyla však ještě vlastní cimbálová muzika, a tak se tančilo a zpívalo za doprovodu dechové hudby. Po osvobození vniká řada národopisných souborů, zejména ve městech.

Jejich činnost se rychle rozvíjí, neboť je podporována závodními kluby a je hmotně zajištěna. Na vesnicích je tato práce velmi ztížena, lidé odcházejí do měst. Přes tyto potíže valašský kroužek v Liptále udržuje své tradice a snaží se rozvíjet kulturu na vesnici. V té době již plně převzala vedení Emílie Váňová, neúnavná a obětavá pracovnice folklóru. V roce 1947 již účinkují i mimo okres Vsetín na hornických slavnostech v Ostravě. Velkým přínosem pro práci valašského kroužku v Liptále bylo založení ČSM a zařazení činnosti souboru do plánu práce této mládežnické skupiny. Nastalo systematické nacvičování, rozšíření repertoáru. Do nácviků byli zváni i členové jiných souborů, s cílem získání nových zkušeností, které přispěly ke zkvalitnění práce.

Začleněním valašského kroužku do závodního klubu družstva Lipta v roce 1951 se dostalo i finanční pomoci a soubor byl vybaven novými kroji pro 12 tanečních párů. Rovněž byly zakoupeny hudební nástroje, utvořena cimbálová muzika, jejímž prvním primásem se stává Karel Mrlina. Nacvičovalo se v tělocvičně TJ Sokol.

V srpnu 1953 je uskutečněna jedna ze stěžejních akcí souboru, vystoupení na Mezinárodních dnech odborů v Gottwaldově. Za pásmo "Zněte husličky, zvučte cimbály", byl soubor kulturní komisí označen za nejlepší z vystupujících a doporučen kraj. osv. inspektorem v Gottwaldově jako prvotřídní umělecké těleso. Tím se valašskému kroužku otevírá cesta k řadě dalších úspěšných vystoupení. A tak mohl již v roce 1954 vystoupit ve Strážnici na národopisných slavnostech, v lázních Luhačovice, při zahájení FFP v Gottwaldově atd. Nezapomínal však ani na tradiční liptálské dožínky, bály a na vlastní osvětovou práci ve své obci.

V roce 1955 vystoupil v Radiopaláci v Praze, účastnil se všech soutěží - v okresní soutěži LUT získal II. místo. Valašský kroužek měl v tomto období řadu velmi hodnotných vystoupení, např. na výstavách v Ostravě na Černé louce, Brněnských veletrzích, zúčastnil se celostátních spartakiád, vystupoval též na Dukelských slavnostech ve Svidníku. Kroužek měl svá vystoupení v Praze v Parku KOJF, při oslavách SNP v Braništi, při oslavách SČSP v Piešťanech, natáčení pro ostravský rozhlas. Pravidelně zajíždí val. kroužek do slovenských lázních v Nimnici, vystupuje na výstavě v Ostravě, v Brně na výstavních družstevních trzích, na dožínkách ČSR. Nelze uvést všechna vystoupení v tomto časovém období, jednalo se však o stovky akcí.

V roce 1966 byl val. kroužek Lipta posílen hlavně po stránce muziky a zpěvu několika bývalými členy souboru PT, který pracoval při DO Vsetín.

V krizových letech nepřerušil svoji činnost a pomáhal při konsolidaci poměrů u nás. A tak již v této době připravil soubor pro sovětský soubor Klas pěknou besedu a vystoupení v Lidovém domě ve Vsetíně. Cimbálová muzika vyhrávala dlouho do noci členům sovětského souboru a ostatním politickým a veřejným pracovníkům, kteří se této akce zúčastnili.

3. V roce 1970 byl soubor vyslán odborem kultury ONV Vsetín za odměnu na oslavy 53. výročí VRSR v Polsku, kde rovněž velmi vhodně svým programem podpořil internacionální vztahy mezi socialistickými státy.

V roce 1970 nutno připomenout mimo jiné i pořádání prvních liptálských slavností u příležitosti odhalení pomníku zakladateli souboru Janu Kobzánovi, akad. malíři. Tyto slavnosti jsou pořádány každoročně, od roku 1978 s mezinárodní účastí družstevních souborů socialistických zemí. Reciproční zájezdy mezi těmito soubory a Liptou jsou uskutečňovány ČSVD Praha v rámci dlouhodobých kulturních styků mezi ostatními svazy v rámci RVHP.

Soubor Lipta vede od r. 1971 výbor, v jehož čele stojí vedoucí Radomír Sousedík, choreografem je do října r. 1984 bývalý souborový tanečník Josef Londa. Velkého úspěchu dosáhl soubor valašských písní a tanců Lipta (dále jen SVPT) Liptál při zahraničním zájezdu na Mezinárodní folkloristický festival podunajských států do BLR v roce 1974.

Sedmdesátá a osmdesátá léta znamenají v životě souboru vyvrcholení dosavadní činnosti. Ročně uskutečňuje okolo padesáti vystoupení doma i v zahraničí.

Tak jako v předcházejících letech, tak i v roce 1974, SVPT Lipta úzce spolupracoval s ČSTV v Praze, hlavně s odborem turistiky. V roce 1974 vystoupil na několika programech na mezinárodní akci Raylly FIEC ve Vysokých Tatrách, v roce 1975 na celostátní spartakiádě a v roce 1976 byl za odměnu vyslán do Finska na Zimní sportovní hry mládeže. Během pobytu byl přijat i čs. velvyslancem v Helsinkách. V této době vystupoval SVPT Lipta pravidelně v PLR na "Sjezdu bezkydské kultury". Od roku 1978, jak již bylo výše řečeno, realizuje reciproční družební zájezdy do socialistických států. V rámci této výměny byl SVPT Lipta několikrát v PLR, MLR, BLR, RSR. Všechny tyto akce jsou na vysoké úrovni nejen uměleckého provedení, ale i společenské reprezentace našeho soc. družstevnictví a vlastně celé ČSSR. Kromě toho soubor uskutečnil několik zájezdů do NDR v rámci pozvání Československého kulturního střediska v Berlíně. Zde byl rovněž soubor přijat čs. velvyslancem. Kromě tohoto reprezentoval naši vlast na Týdnu čs. kultury v Drážďanech a uskutečnil zájezd i na pozvání ministerstva vnitra NDR v rámci oslav MDŽ. V roce 1981 byl souboru přidělen MK ČSR zájezd do NSR do města Bitburg. Soubor byl vyhodnocen jako nejlepší kolektiv, byl přijat starostou města, SVPT Lipta zde slavil skutečné úspěchy, svým programem zakončoval festival a nebyl časově omezen svým programem. Na závěrečném banketu, kterému byli přítomni významní kulturní a veřejní činitelé, prohlásil starosta města "Na festival se sešly soubory dobré, ale i vynikající. Za všechny jmenuji československý soubor Liptu". Během tohoto zájezdu vystoupil SVPT Lipta i v jiných městech NSR.

V roce 1983 měl možnost SVPT Lipta předvést své lidové umění na třech festivalech ve Francii a v Belgii. Je potěšující, že i na tomto zájezdě se velmi dobře zhostil svého úkolu a kromě taneční skupiny byla obdivována cimbálová muzika pro své neopakovatelné melodické písně. Koncerty, které byly uskutečněny navíc mimo taneční složku, byly natázeny rozhlasem a gramofonovými základy.

## II. Politicko výchovná činnost

4. V roce 1973 byl založen dětský soubor Lipta, který se stal základnou pro doplňování odcházejících členů SVPT Lipta. Děti vystupují při příležitostech oslav MDŽ, na veřejných schůzích. Jejich členská základna dosahuje téměř 70 dětí a zaručuje tak další úspěšný rozvoj SVPT Lipta. Podchycení zájmu mladých lidí je jistě velmi záslužnou politickou činností, zvláště na vesnici, kde mají děti méně možností vyžití.



5. Vedení souboru Lipta se nestará pouze o udeřování tradic, které zůstaly jako kulturní hodnota předcházejících generací, ale vede členy souboru k tomu, aby působili na všech úsecích nejen kulturním vystoupením, ale i jinými progresivními akcemi k výchově lidí, jejich uvědomování k socialistickému citění a internacionální vzájemnosti. Již po mnoho let jsou si vědomi členové souboru důležitosti socializace a budování vesnice a uvědoměle odpracovávají zdarma stovky brigádnických hodin, zejména na kulturním areálu, a tak pomáhají plnit volební program NF.

V roce 1972 se z podnětu vedoucího souboru přihlásilo 23 členů souboru do SSM, a tak byl dán základ k založení vesnické organizace SSM v Liptále.

V prosinci 1972 navštívil SVPT Lipta jako jediný soubor z republiky výstavu 50 let SSSR, na které rovněž vystoupil se svým pořadem. Na této výstavě byl přijat generálním komisařem výstavy J. Kiliánem a sov. ředitelem výstavy Jaroskevičem Michaiilem Jakovlevičem na krátkou besedu, kde v sředečném rozhovoru byla velmi oceňena iniciativa souboru zúčastnit se této výstavy. Vedoucí souboru obdržel od ředitele výstavy pamětní medaili 50 let SSSR.

Jednou z velmi důležitých akcí bylo v roce 1972 vystoupení SVPT Lipta pro vojska sprátelemých armád. Soubor pak ještě vystupoval přímo v terénu pro vojska Polské lidové armády, za což obdržel od ministerstva národní obrany ČSSR čestné uznání za aktivní podíl při zabezpečování cvičení armád státu Varšavské smlouvy "Štít 72". V roce 1973 soubor odeslal 1.000,- Kčs na pomoc válkou zničenému Vietnamu a vyzval ostatní soubory k následování. Obdržel od ÚV ČSČK děkovný dopis.

Soubor Lipta úzce spolupracuje s místním JZD Svornost při konání Liptálských slavností. Velmi úzce spolupracuje SVPT Lipta s OV SČSP ve Vsetíně. Má za sebou řadu vystoupení pro sovětské turisty, delegace, soubory. Soubor si velmi cení toho, že svými vystoupeními podpořil družbu mezi našimi bratrskými národy Čechy a Slováky, mezi okresy Vsetín a Stará Lubovňa. Rovněž při oblastních oslavách SVP ve Štiavniku podpořil důležitost akce, stejně tak při odhalování památníků padlým partyzánům. V rámci Rožnovských slavností vystoupily společně soubory z PLR a Lipta. Režii pořadu měl vedoucí souboru Radomír Sousedík.

Z uvedeného vyplývá, že SVPT Lipta pomáhá svojí činností plnit úkoly na oseku kultury a ideově výchovné práce, vytýčenými sjezdy KSČ a pro tyto se plně angažuje.

### III. Veřejná činnost souboru

6. Jak již bylo výše uvedeno, neprovozuje soubor pouze kulturní činnost, ale plně se angažuje pro plnění volebního programu NF. Odpracováním stovek brigádnických hodin pomáhá při zvelebování obce. Pořádáním Liptálských slavností přispívá ke sblížení pracujících všech vrstev na vesnici. Kvalitou svých vystoupení pomáhá propagovat dobré jméno svého zřizovatele VD Lipta a ČSVD Praha, kteří hmotně zabezpečují činnost souboru.

Kulturní brigády, které soubor během roku uskuteční ke všem významným výročím, rovněž patří k veřejně prospěšné činnosti.

Stěžejní činností souboru je drobná práce, vystoupení především v místě a okolí. Častá vystoupení pro hosty z různých míst republiky, kteří přijíždějí na Valašsko, aby pozna-li tento donedávka chudý, dnes však výstavný a překrásný kraj, pomáhají zpříjemnit těmto hostům pobyt, ale i dokreslit poznání. Čistota krojů, autentičnost písní a tanců nacházejí vždy mnoho obdivovatelů.

### IV. Sociální složení a členství ve společenských organizacích

7. V souboru pracují členové VD Lipta, JZD, dělníci, studenti, učitelé. Celkový počet aktivních členů nejen z Liptále, ale i z okolí, včetně malého souboru činí 120 osob. Příslušníků KSČ je 10, téměř všichni mladí lidé jsou členy SSM nebo PO SSM. V lids správě pracují 4 členové SVPT, další pracují jako cvičitelé a funkcionáři společenských organizací NR, včetně vedení oddílů PO. Proti městským souborům má SVPT Lipta nevýhodu v užší základě pro výběr tanečníků i muzikantů.

### V. Dosažená uznání a vyznamenání

1. Ministerstvo národ. obrany ČSSR : čestné uznání při cvičení armád státu Varšavské smlouvy "Štít 1972"
2. Odbor kultury Sm KNV : Čestné uznání, únor 1973
3. ONV Vsetín : Čestný odznak, 1975
4. ÚRO : Diplom k 30.výročí osvobození ČSSR, 1975
5. Ministr kultury ČSR : Čestné uznání 1975
6. Představenstvo VD Lipta : Čestné uznání, 1975
7. Pamětní medaile BLR z města Ruse, 27.6.1974
8. Čs. spartakiáda 1975 - diplom
9. Rada SMK : Čestný odznak Sm KNV za zásluhy o soc.rozvoj kraje 1975
10. Pamětní medaile na setkání folkorních souborů, Finsko 5. - 7. 1976
11. Uznání stranických a státních představitelů při národních dožínkách 11.9.1977
12. KV ČSVD : Čestné uznání 1978
13. Okresní rada ZUČ : Diplom SVPT za účast v okresní soutěži Jarcová , 24.3.1979
14. Okresní ZUČ : Diplom Malé Liptě za účast v okresní soutěži národopisných dětských souborů, Jarcová 3.3.1979
15. ÚV KSČ, ÚV NF ČSSR : Pamětní medaile k 30.výročí osvobození ČSSR, 1975
16. Ministr kultury ČSSR : Čestné uznání, srpen 1980

17. OV NF Vsetín : Medaile za zýsluhy o budování vlasti  
květen 1980
18. KKS Ostrava : Čestné uznání SVPT - srpen 1980
19. Čestné uznání za rozvoj SMK a pamětní medaile K.Gottwalda  
srpen 1980
20. ÚRO : Plaketa Samuela Jurkoviče, srpen 1980
21. Rada MNV, NF v Liptále : Čestné uznání, 1975,1980,1983

#### VI. Čelkové zhodnocení

SVPT Lipta má svou kulturně politickou činností velký podíl na kulturním dění v obci Liptál, již po dlouhou řadu let, prakticky od svého založení v roce 1930. Není to však činnost, která by se omezovala jen na dění ve vesnici Liptál, ale i v širokém okolí, v rámci okresu Vsetín, celé ČSSR a také v zahraničí. Zvláště po roce 1948, kdy byla u nás nastoupena cesta k budování socialismu, se mohlo kulturně-politické působení souboru plně rozvíjet.

Převážná část programu SVPT Lipta dokumentuje život a boj našich předků proti vrchnosti, jedná se o zbojnickou tematiku, která připomíná pokrokové revoluční tradice na Valašsku. SVPT Lipta má plnou podporu svého zřizovatele VD Lipta, nadřízeného orgánu ČSVD Praha a všech místních orgánů - KSČ i MNV .

SVPT Lipta představuje nadšený, kvalitní kolektiv, která má dostatek sil k překonávání překárek, dosáhl velmi dobrých trvalých výsledků a svou aktivitou nejen na poli kulturním, ale i politickém přispívá k budování naší socialistické vlasti.

Za výbor SVPT Lipta :

Radomír Sousedík  
Ladislav Michálek  
Miroslav Vaculík